

Duidelijk beleid in krimpgebied Venray

Dalende leerlingenaantallen worden voor steeds meer scholen realiteit. Nu nog vooral in het primair onderwijs, maar ook het voortgezet onderwijs en in een later stadium de vervolgoopleidingen krijgen ermee te maken. Een schoolbestuur dat zich hier structureel op heeft voorbereid, is SPO Venray en regio.

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Planbureau voor de Leefomgeving blijkt dat in de komende 30 jaar in ruim een kwart van de gemeenten het aantal inwoners met meer dan 2,5 procent daalt. Demografische krimp doet zich vooral voor aan de randen van ons land. Noordoost-Groningen, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen zijn de uitschieters. Voor het onderwijs is het extra zorgelijk, omdat niet alleen het totale aantal inwoners daalt, maar er vooral ook sprake is van 'ontgroening'. Dit betekent dat het aantal kinderen en jongeren en dus het aantal leerlingen meer dan gemiddeld zullen afnemen.

Eerste fase afgerond

Venray ligt in een krimpgebied. Hoewel de bevolkingsdaling hier minder dramatisch zal zijn dan in de bovengenoemde gebieden, realiseert het schoolbestuur SPO Venray en regio zich terdege dat er vanwege een daling van het aantal leerlingen met 3 procent per jaar stevige bedrijfsmatige en onderwijskundige

maatregelen nodig zijn. Dit resulteerde na discussies met de gemeente, dorps- en wijkraden en ouders in het beleidsplan 'Optimaal onderwijs in een nieuwe demografische realiteit'. De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) heeft het plan in december unaniem goedgekeurd. Yvonne Raaijmakers van het college van bestuur is blij dat de nota nu is vastgesteld. 'We weten dat we de eerste fase kunnen afronden, dat het beleidskader nu duidelijk is. Er komt nu een fase achteraan, en dat is de fase van uitvoering.'

Voldoende onderwijskwaliteit

De emoties in de discussies liepen soms hoog op, omdat in het concept van het plan was vastgelegd dat basisscholen met minder dan 76 leerlingen moesten fuseren. Dit zou vooral gevolgen hebben voor scholen in de dorpjes rond Venray. De kans dat in de komende jaren basisscholen hun deuren moeten sluiten, is daar het grootst. Uiteindelijk is er in overleg voor gekozen om andere criteria

te hanteren. Scholen met minder dan 100 leerlingen kunnen openblijven, met een ondergrens van 50 leerlingen. Maar dan zijn er nog wel andere bepalende factoren. Zo moet een school voldoende onderwijskwaliteit kunnen leveren en een evenwichtige opbouw van de leerlingenpopulatie hebben. Bovendien moet de gemeente de kosten van leegstand op zich willen nemen en moet er in het dorp of de wijk voldoende bereidheid zijn om samen een school in stand te houden. Hierbij moet worden gedacht aan praktische ondersteuning door vrijwilligers, zodat de school kosten kan besparen en de leerkrachten zich volledig kunnen bezighouden met het onderwijs.

Een school met minder dan 100 leerlingen, die niet meer aan twee van de bovenstaande criteria voldoet en ook niet meer zal kunnen voldoen, moet binnen twee jaar met een andere school fuseren. 'De leerkrachten geven aan dat er met 50 leerlingen een pedagogisch-didactische ondergrens is bereikt', aldus Raaijmakers.

Veel waardevols

'De manier waarop in Venray en omgeving de maatschappelijke discussie over de toekomst van het onderwijs werd gevoerd, verdiende niet altijd een schoonheidsprijs', zegt Raaijmakers. Maar volgens haar is er ondanks felle en soms onterechte kritiek veel waardevols aan de beleidsnota toegevoegd. 'Wat de nota echt verrijkt heeft, is de verbreding van de onderwijskundige onderbouwing in combinatie met de bedrijfsmatige aspecten. Ook ben ik blij met de bevestiging

Katern over krimp

VOS/ABB werkt aan een informatief katern over de gevolgen van demografische krimp op het (openbaar) onderwijs. Het katern zal in de loop van het lopende schooljaar aan alle bij VOS/ABB aangesloten schoolbesturen worden toegestuurd. Het maakt deel uit van de katernenreeks die VOS/ABB sinds 2006 uitgeeft. Deze reeks is voor leden van VOS/ABB online beschikbaar via de website www.vosabb.nl/publicaties/katernen.

Yvonne Raaijmakers: 'Bij besturen hoort vooruitzien'

'Met 50 leerlingen is ondergrens bereikt'

van onderwijsexperts die geraadpleegd zijn, dat er bij krimp een grens is aan wat er nog mogelijk en verantwoord is. De randvoorwaarden die nu zijn vastgelegd, leggen minder de nadruk op financiën en de aantallen en meer op het onderwijskundige proces'.

Raaijmakers benadrukt dat in discussies over demografische krimp en de toekomst van basisscholen altijd het belang van het kind en dat van het personeel voorop moeten staan. 'Bij besturen hoort vooruitzien. Je ziet wat er aan ontwikkelingen op het onderwijs afkomt en hoe enorm die zullen ingrijpen in de dagelijkse praktijk. Je hebt te maken met een structureel verschijnsel, waar je dus op een structurele manier mee moet omgaan. Wij gaan voor onze kinderen en wij gaan voor kwaliteit van onderwijs, en dan moet je soms door een moeilijke periode heen.' <

Minister kan minischooltjes openhouden

Sinds 1 januari heeft de minister van OCW de mogelijkheid om per geval te beslissen of een basisschooltje met minder dan 23 leerlingen openblijft.

Het aantal van 23 leerlingen komt niet uit de lucht vallen. Dat is de opheffingsnorm voor basisscholen in de dunstbevolkte gebieden op het platteland. Dat de minister nu per geval kan beslissen of een klein basisschooltje openblijft, volgt op een wetswijziging die het initiatief was van voormalig Tweede Kamerlid Jan Jacob van Dijk van het CDA. Directe aanleiding voor zijn voorstel tot discretionaire bevoegdheid was de situatie in het dorpje Goingarijp in de Friese gemeente Skarsterlân. Daar moest in augustus 2008 openbare basisschool 't Slúske dicht, omdat die drie jaar achtereen onder de opheffingsnorm zat. Dit schooltje had echter zicht op een toename van het aantal leerlingen, omdat er in het dorp een nieuw wijkje werd gebouwd.

Contextgevoelige omstandigheden

Toenmalig staatssecretaris Sharon Dijksma van OCW bezocht 't Slúske en besloot dat de bekostiging moest worden voortgezet, met als resultaat dat het schooltje in Goingarijp nog steeds bestaat. De situatie was voor Van Dijk aanleiding om ervoor te pleiten in dergelijke gevallen niet alleen naar de letter van de wet te kijken, maar ook naar 'contextgevoelige omstandigheden'.

Die omstandigheden zijn afgelopen oktober wettelijk vastgelegd en per 1 januari is de discretionaire bevoegdheid voor het behouden van kleine basisschooltjes officieel van kracht. Dit betekent dat een schoolbestuur een verzoek bij de minister kan indienen om een basisschooltje, dat onder de opheffingsnorm zit, open te houden. Voorwaarden voor een positief besluit van de minister is dat er perspectief moet zijn op structurele groei van het aantal leerlingen tot boven de opheffingsnorm en dat het onderwijs van voldoende kwaliteit is.